

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felolós szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:

Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy hóra ——— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1903.

XXXII. évfolyam. 187. szám.

Szerda, augusztus 19.

Szent István napja.

Nagybecskerek, augusztus 19.

A „dicsőséges szent jobb kezét” ismét meghordozzák az ország fővárosában a népek ezrei között ünnepi körmenetben s a nemzet hazafias kegyelete hagyományos fényével és tisztelettel ünnepi az első magyar király emlékét. Évekkel ezelőtt a magyar törvényhozás is nemzeti ünneppé tette e napot, mely a magyar szívében kezdettől fogva ünnep volt s az marad a messze jövőben is. Az idén meg különösen emelkedik Szent István napjának fénye és jelentősége, mert az ünnepen részt vesz a király is.

Egy nemzetnek sincs annyira szükségére az ily lelkesítő, intő ünnepnapokra, mint a magyarnak. Nagy erényei mellett e nemzetnek nagy hibái is vannak. E hibák rombolását ellensúlyozzák a szent hagyomány, a nemzeti dicsőségre való visszaemlékezés, az ősi erénynek megemlékezései. Hányszor állott az örvény, a bukás szélén ez a nép s mindannyiszor kiragadta a veszély torkából az isteni gondviselés, mert a megromlottabb, legzavarosabb században is akadtak hősök, kik fajuk büneiért vezekelve és szenvedve, a régi erényt föltámasztva halottaiból — megváltóivá lettek nemzetüknek.

A felvilágosultság és anyagi felvirágozásra törekvő korban sem árt az ősi erényekre való visszaemlékezés. A haladás, a civilizáció tényleges és hódítása mellett kihalóban van a nemzet fiainak szívéből sok olyan nemes érzés, tiszta indulat, mely az őseket lelkesítette, küzdelmüket erőssé, diadalmassá tette. Jó, hogy van az esztendőnek egy napja, midőn a „dicsőséges szent jobb kezét” megmutatják az utódoknak s eszükbe juttatják dicső, ma is élő alkotásait, nemzetet országot fenntartó rendelkezéseit.

Ez a dicsőséges szent jobb kéz emelt bennünket európai színvonalra. A fejedelmek alatt még „jövendőnek” valánk Európa

népei között, idegenek, kikre rossz szemmel néztek, kiknek Ázsiába való visszaüzése, vagy más országokba való beolvasztása csak idő kérdése volt. Szt. István a politikai nagykorúság napjait derítette ránk, európai szervezettel bíró államot formált belőlünk régi, nemzeti alkotmányunk megővásával és megszilárdításával, felvetette velünk a keresztény nyugat vallását, szétéphetetlen kötelekkel fűzte az uralkodó művelt nemzetek érdekeit hazánkhoz s mint a történelem mutatja, évezredekre biztosította állami létünket azon a földön, a melyet Árpád elfoglalt.

Intsen azért bennünket az ő szent jobb kezének látása, emlékének ünnepe az alkotmányosság bölcs megtartására és megszilárdítására. E nemzetnek alkotmányában van az ő ereje, létezésének szilárd fundamentuma. Csak az marad meg, a mit az alkotmányra épít, csak akkor él, ha alkotmányához ragaszkodik, ezen kell tovább élnie, ezen tovább fejlődni. Az alkotmányosság az igazi erkölcsi szabadságnak politikai megvalósítása; mindenkinek a maga jogát, hogy hazafiúi és emberi hivatását nemesen megvalósíthassa. Tisztelni kell tehát a jogos meggyőződést, tisztelni egymás vallását, politikai elveit. Parlamenti gyűlölködések és felekezeti harcok sem méltók az első magyar király emlékéhez. Az alkotmányosság alapján erősödik a nemzeti egység, a nemzet elemeinek egy szívvel-élélekkel való egyesülése. Ha Szent István országa nem alkotmányos, nem lehetett volna egységes nemzeti állam sem s annyi viszontagságok között nem tarthatta volna fenn magát a maga egészében ezer esztendőn keresztül.

De mindez nem a multhoz való merev ragaszkodást jelenti. A multat tisztelni és becsülni kell, erényeiből, példájából okulunk és erőt merítenünk a jövőre, de óvatos és okos kézzel intézményeit a haladó idő követelményei szerint meg is változtatjuk. Erre ékesen szóló példa Szt. István király példája, ki meghallván és

megértvén a haladó kor szózatát, merész, de okos ujitásaival megteremtette hazája fennállásának biztos alapját. Célzerű, a kor követelményeinek s a nemzeti fejlettségének és természetének megfelelő, benső reformok biztosítják egy nemzet igazi haladását. — A mult hagyományaihoz való szűkeklü és merev ragaszkodás sokszor, igen sokszor megboszlotta magát a nemzet életében, az okos ujtás ellenben mindig sikerrel járt, ami a nemzet életképességét, fejlődésre való hajlamát bizonyítja. Szt. Istvánnak ma is világitó szelleme előtérbe szegyenkezve bujhatnak el mindazok, kik a mai korban a sötétséget, szűkeklüséget, erőszakot képviselik. Ennek a nemzetnek jövőjét a szabadság a felvilágosodás biztosítja.

Az első és legfontosabb siker.

— Politikai munkatársunktól. —

Budapest, augusztus 18.

Egy nagyon biztató fata morgana tükörképe emelkedik ki a mostani vigasz-szegény politikai helyzetből. Ugy tetszik, mintha megtalálódott volna az alap, mintha a magyar politikai pártok egészségtelen, mert csak közjogi alapon nyugvó megoszlása eltűnt volna. Mert a Kossuth-párt is, még legtulzabb hajtásaiban is, voltaképpen az 1867: XII. t. c. végrehajtásával indokolja követeléseit. Tehát vagy maga is erre a politikai-jogi alapra áll, vagy döntő tartalmában elismeri e törvény üdvös voltát.

De a szabadelvű pártban is az a rész, melyet azelőtt nemzeti pártnak neveztek, kész annak beismerésére, hogy a volt „nemzetiek” korábbi eljárása annyiban hiba volt, amennyiben az 1867: XII. t. c. fejlesztését követelték a magyar nép fejlődésének megfelelőleg, nem pedig, amint helyesebb lett volna, e törvény végrehajtását.

A szabadelvűek orthodox része pedig, az ugynevezett ó-liberálisok, egész eddigi működésüket nem tartották másnak, mint e törvény észszerű alkalmazásának az ország állapotaira. Ezzel kevésbé optimisztikus emberekben is annak a hitnek kell felébrednie, mintha a közjogi válaszfal a nagy parlamenti pártok közt leomlott volna, mintha ezentul Magyarországon is oly tagozás állhatna elő, amilyen más államok parlamentjeiben van, tagozás konzervatív és haladó elemek szerint.

A „TORONTÁL” tárcája

Az élet ereje.

Három nap alatt Sten Alzen elvesztette nejét és gyermekét. Egy gonosz láz ragadta el mind a kettőt.

Először az anya halt el, azután a fiú, egy életvidám, viruló husz éves legény.

Sten megtörve tért vissza a temetőből és elhatározta, hogy nem éli túl az övét.

Minek is élne tovább. Mihez fogjon az elhagyott házban? Mit tegyen egyesegyedül az állatokkal és a szántófölddel?

Még egy héttel előbb itt sürgölődött neje és fia — mindkettő erős és munkás volt.

Fia, Klaas, a jókedvű, derék fiú, a szemefénye volt anyjának.

Vidáman végeztek együttesen a gazdasági teendőket és áldás és gyarapodás volt a jutalma szorgalmuknak.

És most, amit eddig hárman, együttes erővel és megfeszített szorgalommal végeztek, most ő, bánattól megtört ember léte, egyedül végezze el.

Nem volt hozzá kedve, sem bátorsága. Az életnek nem volt többé célja előtte.

Bár jönne mennél előbb a halál, hogy megszabadítaná őt a földi lét terheitől.

Házába visszaérkezve, habozva állott meg. Nem mert belépni az elárvult hajlékba, hol minden a neje és fiára emlékeztette.

Ököibe szorította a kezét és fájdalmasan kiáltott fel:

— Istenem, miért tetted ezt nekem!

Ekkor a csendes őszi este szürkületében a tehének panaszos bögése hatolt a fülébe. A szegény állatok kipányvázva álltak a körös-körül lelegett mezőn és étlen-szomjan várták a szabadulást.

Sten felegyenesedett.

A szegény állatokról egész megfedekezett. Gépiesen hozta el a kutról a vizes vedret. Aztán nehéz lépésekkel kiment a mezőre és megitta a barmokat. Vagy tiszter visszatért a kutra és ahányszor egy-egy szomjas állat az orrát a vízbe dugta, Sten Alzen így szólt hozzájuk:

— Hej! az anyjuk nem feledkezett volna meg rólatok, de ő nem itat meg többé benneteket, nem, soha!

És eközben sűrű nehéz könyvek folytak le arcán. Aztán új helyen pányvázta ki állatait, hol bő legelő kínálkozott és amíg így dolgozott, eként gondolkozott:

— Hej, ezt máskor Klaas végezte. Egyetlen ütessel a földbe tudta verni a vascsöveket — nem, az Isten nem igazságos!

De a munka mégis szórakoztatta és amíg dolgozott, telt az idő és enyhült fájdalma.

A tehenektől a baromfiakhoz ment. Nem volt előtük se eleség, se víz és szomorkodva gunyasztottak az istálló egy sarkában. Amidőn Stent megpillantották, kodácsolva futottak elébe és vad összevisszaságban rohantak az eleségre.

Amidőn itt is mihént elvágott, a ház felé indult.

Sten Alzen sirva fakadt.

— Hektor, öreg hü állatom, magunkra maradtunk, egész magunkra maradtunk!

A kutya nagy, hü szemével nézett rá és a farkát csóválta.

Sten megsimogatta, — igen, a hü állat megértette bánatát.

Aztán eszébe jutott, hogy Hektor már két nap óta nem kapott enni.

A konyhába ment, darab kenyeret vágott le és a kezéből etette hü állatát.

Nem érezte már magát olyan egyedül. Állatainak szükségük volt reá, nélkülük nyomorultan el kellene pusztulniok. E gondolat némi erőt adott neki.

Amig így gondolkodott, valaki bekopogtatott. Sten felkelt — bizonyára valamely szomszéd jön hozzá és ismét erőt vett rajta fájdalom.

Egy nagy, erőteljes leány állott a küszöbön.

— Jó, estét, gazduram, — így szólt, — én vagyok az Erzsi.

Ennekelőtte itt szolgált a házban, hü és szorgalmas volt, de Alzen asszony elküldte, mert csinos arcával és örökös nevetésével elcsavarta a Klaas fejét.

Amidőn Sten egykori cselédleányát maga előtt látta, egy székre roskadt és sirva takarta be arcát. A leány azokra a boldog időkre emlékezett, amikor még mindnyájan boldogan éltek e hajlékban.

Erzsi közelebb ment hozzá.

— Igen, gazduram, tegnap tudtam meg, hogy minő szerencsétlenség érte gazduramat, így szólt részvétteljes hangon, — és ekkor mindjárt idesiettem a harmadik faluból. Azt gondoltam, hogy gazduramnak most bizonyára szüksége lesz valakire és ezért meg akartam kérdezni, hogy nem fogadna-e ismét vissza szolgálatába. Ismerem

De rendkívül meg kell gondolni s óvatosan meg kell fontolni, vajjon nem csupán taktikai manőver-e ez az ellenzéknek, mely azt hiszi, hogy ezzel a formával megtalálta a legjobb nyelét annak, hogy az 1867: XII. t. c. alapját teljesen meggingassa.

Es hogy még nagyobb zavart ne idézhesse nek elő a lakosság nézeteiben, mint eddig történt, önkényt folyik annak szükséges volta, hogy a létező válság gyökeres megoldásához egy fontos lépés abban van, hogy a nagy szabadelvű párt minden eleme, melyek máig voltaképpen csak a védelemre egyesültek, itt, alkotó munkára egyesüljön mindenképp; az 1867: XII. t. c. törvénycikknek, mint a szabadelvű párt programjának tüzetes magyarázatát vehet alapul.

Ez az első legfontosabb siker már előre kezessége lenne a liberális elv további sikeres érvényben maradásának Magyarországon.

L. L.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken péltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délig gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad. Zuhanyfürdő egész nap.

— **Szent István.** Az első magyar király dicsőséges emlékeztetét, mint minden esztendőben, az idén is nagy diszszel és lelkes kegyelettel ünnepli meg Nagybecskerek város közönsége. A plébánia-templomban holnap délelőtt 10 órakor ünnepi istentisztelet lesz, melyet Szabó Ferenc apát-plébános fog végezni fényes papi segédlettel. Az istentiszteletre hivatalosak az összes hatóságok, testületek és intézetek. A misét megelőzőleg Engel Ferenc segédlelkész magyar prédikációt mond.

— **A király a délvidéken.** Lippáról jelentik: Ő Felsége az eddig már megállapított terv szerint körülbelül szeptember 5-én délután vagy 6-án reggel fog ideérkezni és pedig Radnán át Lippára. A végleges utiterv és az udvari vonat menetrendje különben csak 8-10 nappal Ő Felsége érkezése előtt lesz a hivatalos közegeknek megküldve. Az azonban immár bizonyos, hogy Ő Felsége csak 3 napig fog az ujfalusi kastélyban tartózkodni, hova nap-nap után érkeznek a butorszállító kocsik, hogy a kitűzött időre minden rendben legyen s Ő Felsége lakosztálya minél nagyobb kényelemmel, a magas vendégeknek megfelelően berendeztessék. Lippa díszítésére is az elmunkálatok folyamatban vannak.

— **Tanügyi kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Tholt Pál verseci áll. főreáliskolai helyettes tanárt, rendes tanárrá nevezte ki.

— **Uj gazdasági tudósítók.** A földmívelésügyi miniszter Dörner Lajos beodrai lakost Torontálvármegye törökbecsei, Grob Jenő nagybecskereki

lakost pedig Torontálvármegye nagybecskereki járására nézve a gazdasági tudósítói tiszttel megbizta.

— **A nagyikindai fegyelmi ügy.** Több fővárosi és vidéki napilapban megjelent azon téves közleménnyel szemben, hogy Torontálvármegye közigazgatási bizottsága a folyó hó 10-én Tellesky nagyikindai főszolgabíró és dr. Valovics ugyanottani közkórházi főorvos fegyelmi ügyében az elnöklő főispán javaslatára hozta volna ismeretes és a lapokban bőven tárgyalt határozatát, a tényállásnak megfelelően megemlítjük, hogy ez ügyben a közig. bizottság ülésén az előadó tett javaslatot s ezt fogadta el egyhangulag a bizottság.

— **Változások a piaristáknál.** A kegyes tanítórend legutóbb tartott kormánytanácsa a rendt Endre temesvári tanárt, városunk szülöttét a váci rendházhoz helyezte át.

— **A hidépítés.** Budapest Béla kir. főmérnök a kereskedelemügyi miniszter megbízásából tegnap Nagybecskereken időzött, hogy a hidépítést megtekintse s egyidejűleg a polgármesterrel és az építő vállalattal egyes még megoldásra váró részletkérdés felett tárgyalt.

— **A honvédelmi ellenőrzési szemlék.** Az idei honvédelmi ellenőrzési szemléket Torontálvármegyében a következő napokon tartják meg: A bánlaki járásban Bánlakon október 16., 17., az alibunári járásban Alibunáron október 19., 20., 21., az antalfalvai járásban Antalfalván 1., 2., 3., 5., a módosi járásban Módoson október 7., 8., Pancsován és a pancsovai járásban október 15., 16., 17., 19., 20 ik napján.

— **A törökkanizsai ipartestület gyűlése.** A törökkanizsai ipartestület mult vasárnap tartotta meg Micskei Vince tb. főbíró elnöklésével alakuló közgyűlését. A gyűlésen megválasztották elnöknek Kasza Jánost, alelnöknek Stolcz Józsefet, jegyzőnek Ocskay Miklóst, pénztárnoknak Strassburger Jánost, ügyésznek dr. Hódy Antalt. Számvevőknek: Lovity Györgyöt, Spang Márton, Ramadaszky Kónót. Előjárók lettek: Szegyakov Sándor, Brunner Mihály, Spang Péter, Bungin Miaden, Iszakov Zsivkó, Kiss Simon, Fischer György, Katkits Gáspár, Gyakov Bogity, Sőregi István, Papp György és Jonyin Lyubó.

— **A kereskedelmi és iparkamarák Boszniában.** A magyarországi kereskedelmi és iparkamarák az öszre nagyobb szabásu tanulmányutat terveznek Boszniába, amely alkalommal már megindult kereskedelmi összeköttetéseinket kívánják szorosabbra fűzni és gyarapítani. A tanulmányút programját a Kereskedelmi Múzeum és a Kereskedelmi Részvénytársaság támogatásával turisztikai szempontból is igen érdekesen állapították meg és ez uton is felhívják a Bosznia iránt bármely irányban érdeklődők figyelmét a tanulmányútra. Részletes tervezetek az összes kereskedelmi és iparkamarák titkári hivatalában díjmentesen kaphatók.

— **Diák-otthon Temesvárott.** Rendkívül előnyös „Diák-otthon” nyílik meg Temesvárott folyó évi szeptember hó 1-én. E fü internátusnak az a célja, hogy a gyenge vagy rossz tanulókát lélektani nevelés alapján a szorgalmas tanulásba bevezesse s részint gyöngédség, részint pedig

emberszeretettel párosult szigor által a tanulás-hoz hozzá szoktassa s lelki csiszolás által kellő társadalmi műveltséggel és jó bizonyítvánnyal fejezhessék be a tanéveket. Látogassa az illető tanuló akár a gimnáziumot, akár a reál, polgári, kereskedelmi, vagy bármely más tanodát. De rendkívül nagy előnye a diák-otthon a szorgalmas tanulóknak is, mert a gondos felügyelet és oktatás mellett a tanulás sikere állandóan biztosítva van s emellett társadalmi műveltséget is nyernek. A magyar vidékről származó tanulók pedig Temesvárott a német nyelvet is tökéletesen elsajátíthatják. Ezen internátus mellöz minden nyereszkedési vágyat, a mennyiben a szerényebb anyagi helyzetben levő szülőknek is lehetővé teszi gyermekük bejuthatását. Bővebb felvilágosítást nyújt (levéleg is) az internátus tulajdonosa: Weninger János hírlapíró Temesvárott, (Belváros, Erőd-utca 5. sz.).

— **Szélütés a fürdőben.** Flóra Gergely klárii lakos a minap az Ó-Béga lecsapoló csatorna melletti gödrökben kenderázattal volt elfoglalva. E közben a csatornába ment fürödni, de alig volt benne egy néhány percig, hirtelen elmerült és bár gyorsan segítségére siettek, mégis már csak holttestét hozták ki a partra. A szerencsétlen embert, ki nagy családot hagyott hátra, a vízben szívszélhűdés érte.

— **Sikkasztó ügyvédi irnok.** Lugosról írják: Klinger Miksa 37 éves ügyvédi irnok, a ki Hausz József dr. ügyvédi irodájában volt alkalmazva, több rendbeli okirathamítás és ezerszáz korona elikkasztása után kedvesével, Vác Borbála kávéházi pénztárosnővel megszökött. A rendőrség országszerte körözi.

— **Vásár.** Petrovic község előjárósága tudatja Nagybecskerek város közönségével, hogy a legközelebbi petroviaci országos vásárt e hó 23-án fogják megtartani. A vásárra zémesentes helyről és szabályszerű marhalével mindenféle állat szabadon felhajtható.

Lapunk legközelebbi száma a holnap, Szent István ünnep miatt pénteken d. u. a rendes időben jelenik meg.

Irodalom és művészet.

* **Az országos m. kir. színművészeti akadémia.** Az országos m. kir. színművészeti akadémian, az intézet igazgatóságától vett értesítés szerint, a beiratások az előkészítő osztályba szeptember hó 7. 8. 9-ikén, az akadémia I. és II. osztályába pedig szeptember 10. és 11-én tartatnak meg d. u. 3 órától kezdve. Az országos m. kir. színművészeti akadémia való felvételhez megkívántatnak: a) Szinpadias, csinos alak. b) Tiszta kiejtésű, csengő hang. c) Kifejlett testi alkotás mellett (melyről az intézeti orvos ad véleményét), legalább 18 éves kor a férfiaknál, legalább 16 éves kor a leányoknál, mi hiteles okirattal bizonyítandó. d) Anyai műveltség és iskolai képzettségről való bizonyítvány, a mennyit e korban minden művelt ifjútól megvárhatni, különösen a magyar nyelvtan alapos ismerete. e) Szülői vagy gyámi megegyezés. A mely jelentkezéssel ezek nem személyesen jelennek meg, megegyezésüket hiteles iratban tartozik az illető felmutatni. f) A jelentkező növendék csupán a valóságos és törvényes családi nevével irathatja be magát. g) Jó magaviseletről szóló erkölcsi bizonyítvány, mely vagy iskolai bizonyítvánnyal, vagy hatóságilag, vagy ismert egyének aláírásával mulhatlanul igazolandó. h) Minden ujonnan jelentkező az előkészítő osztályba csak próbaidőre vétetik fel; ennek leteltével újabb vizsgálatnak vettetik alá. A főlvetel tehát nem végleges, a letelt próbaidő után a tehetségtelen, vagy hanyag növendék elbocsáttatik. i) A belépő új növendék 2 korona beiratási díjat s 10 korona felvételi díjat, valamennyi növendék pedig 2 korona beiratási díjai, azonkívül 60 korona tandíjt tartozik 2 részletben u. m. 30 koronát a felvételtkor és 30 koronát február 1-én előre fizetni. j) Minden fölvetett növendék tartozik szülőivel vagy gyámjával együtt az eléjük terjesztendő kötelezvényt aláírni. Bővebb értesítést az int. igazgatósága (Kerepesi-ut 1. sz. III. em.) készséggel ad.

* **„Zenélő Magyarország”** idei X. évfolyam 16-ik füzeté jelent ma meg s a következő érdekes és divatos zeneujdonságokat hozza előfizetőinek: I. Szentirmay Elemér „Szervus babám galambom” vig. dalt. II. Bihari János „Beresényi Miklós nótája” (magyar ábránd II. Rákóczy korából). Schubert Ferenc „Eihervadt virágok — Trockne Blumen” mődal. A legkedveltebb zongora zene-műujdonságokat hozza a minden zenekedvelőnek kiváló fontosságu zeneműfolyóirat, úgy hogy előfizetői az érdemesebb zeneműujdonságot, ami az év leforgása alatt megjelenik, havonta kétszer mindenkor 12 oldal tartalmán kapják. Előfizethetni a most folyó III. évnegyedre, valamint az előző évnegyedekre is a „Zenélő Magyarország” (Klökner Ede zenemű kiadóhivatalában Budapest, VIII. József-körút 22/24), honnan érdeklődőknek mutatványfüzetet 60 fillér beküldése ellenében bérmentve küldünk.

a házat és gazduram tudja, hogy nem huzódom a munkától. Ismertem a boldogult nénémasszonyt, Klaast nemkülönben. Nekem beszélhet róluk gazduram szive szerint.

Sten hálásan nézett az erős, szemrevaló leányra.

— Erzsi, — szolt hozzá — derék leány vagy és helyesen gondolkodol. Ha valakire szükségem volna, akkor csak téged vennék ide, — de minek már nekem az élet, nem akarok tovább élni.

Erzsi vállat vont, belátta, hogy itt az ő erélyes természetére van szükség, hogy a buskom embert megvizsgaltja.

— Bolondság, — szolt nyersen. — Az ember így gondolkodik az első pillanatban, de ez csakhamar elmúlik. Nem olyan könnyű dolog meghalni, ha az embernek háza, gazdasága van és gazduram még ép, erős, egészséges ember. Itt maradok és meglátja, hogy nemsokára másképp gondolkodik.

Es a választ be nem várva, letette csomagját, leteite fejkendőjét és a dologhoz látott.

Csakhamar élénken pattogott a tűz a tüzhelyen és a vacsora kellemesen illatozott.

— Gazduram bizonyára nem evett még ma egy falatot sem, — szolt Stenhez. — Nem is csoda, hogy oly feketének látta a világot. Üres gyomorral busul az ember.

Sten hallgatagon nézte, hogy a fürge leány hogy tesz-vesz, sűrő-forog a házban. A leány életet és mozgást hozott a kísértetiesen néma házba.

Félóra mulva Sten odaült a szépen terített asztalhoz és mialatt a levest kanalazta, csodálkozva vette észre, hogy étvágya nagy és hogy a éves jól izlett neki.

Lassan és hallgatagon evett, Erzsi körülötte sürgölődött, kiszolgált és szüntelen csevegett, úgy, hogy Sten elfeledte bánatát.

Hirtelen a leány felé fordult.

— Hát te nem vagy éhes Erzsi — kérdezte.

— Mért nem eszel? Új ide a régi helyedre.

A leány elégtelen mosolygott.

— Ha gazduram megengedi, bizony éhes vagyok.

Illó távolságban ült gazdájától és evés közben szüntelen nevetett és csevegett, miglen Sten is elmosolyodott és felelgetett kérdéseire.

Amidőn Sten jóllakott, szemei keresőleg tekintettek körül.

Erzsi rögtön felugrott és előhozta gazdura pipáját és dohányzacskóját.

Sten elégtelen mosolygott.

— Köszönöm, lányom — szolt megindultan.

Nyolc nap óta nem volt pipa a kezében, de a jó leány visszatértette régi kedves szokásaihoz.

Es nyugodtan szivta pipáját.

Kutyája szokás szerint a térdén pihentette fejét és a nyitott ajtón langyos esti levegő hatolt be.

Odakint minden elcsendesült, csak néha hallatszott be a tehének elégedett böge.

A leány szorgalmasan végezte dolgát és Sten elégtelen szemléte széles vállait és izmos, barna karjait.

Sten szemei hirtelen egy különös gondolat-tól villantak meg.

Oly csendes és békés volt minden köröskörül. Sten kék füstfelleget fujt a levegőbe és félig öntudatlanul mormogta:

— Igen, az életnek mégis vannak örömei.

Savio Gertrud.

Közgazdaság.

□ **Állatbetegségek.** A földmiveltésügyi miniszterium közlése szerint Torontálmegye területén a következő állatbetegségek észleltek a legutóbbi időben:

Lépfene:

csenei j. Billéd 2 u.,
nagybecskereki j. Orlovát 1 l.

Veszétség:

nagybecskereki j. Németelemér 1 u., Rudolfs-
gnád 1 u.,
nagykikindai j. Mokrin 1 m.,
zsombolyai j. Németcernya 1 u.

Takonykór és bőrféreg:

antalfalvi j. Tomasovác 1 u.,
bánlaki j. Bánlak 1 u., Kanak 1 u.,
módosi j. Szerbneuzina 1 u.,
nagybecskereki j. Orlovát 2 u.,
nagykikindai j. Szerbcsanád 1 u.,
párdányi j. Csebzsa 1 m.,
törökkanizsai j. Szerbkeresztur 1 t.

Ragadós száj- és körömfájás:

alibunári j. Dobrica 1 l., Keviszöllös 1 l., Román-
petre 1 l., Számos 1 l., Végszent-
mihály 75 u.,
bánlaki j. Istvánvölgy 1 t., Nagymargitta 30 u.,
Szentjános 12 u.,
módosi j. Bóka 1 l., Horvátneuzina 2 p.,
törökbecsei j. Beodra 1 p.

Juhhimlő:

csenei j. Bobda 1 l., Német 1 l.

Ivarszervi hólyagos kiütés:

csenei j. Gyertyámos 2 u., Tamásfalva 2 u.,

Rühkór:

antalfalvi j. Antalfalva 2 u. ló, Csenta 3 u. ló,
Idvor 1 u. ló, Jarkovác 7 u. ló, Lajos-
falva 9 u. ló, Oppova 1 u. ló, Ozora
1 u. ló, Tomasovác 5 u. ló, Torontál-
sziget 1 u. ló,
bánlaki j. Karácsonyliget 5 u. ló, Nagygáj 1 u.
ló, Nagymargitta 14 u. ló, Szentjános
1 u. ló, Ürményháza 3 u. ló,
csenei j. Németh 1 u. ló, Tamásfalva 3 u. ló,
módosi j. Bóka 4 u. ló, Rudna 3 u. ló,
nagybecskereki j. Bégaszentgyörgy 1 u. ló, Itt-
varnok 2 t. ló, Zsigmondfalva 1 u. ló,
párdányi j. Gyűlvész 1 u. ló, Szerbittebe 1 u. ló,
Szerbszentmárton 1 u. ló,
törökbecsei j. Aracs 12 u. ló,
törökkanizsai j. Torontáljózseffalva 2 u. ló.

Sertésorbánc:

antalfalvi j. Torontálsziget 1 u.
módosi j. Rudna 1 u.,
zsombolyai j. Kisvizesda 9 u.

Sertésvész:

antalfalvi j. Oppova 1 u.,
bánlaki j. Györgyháza 4 u., Karácsonyliget 3 u.,
Zichyfalva 1 t.,
módosi j. Horvátneuzina 7 u., Módos 5 u., Sur-
ján 7 u.,
nagybecskereki j. Bégaszentgyörgy 5 u., Katalin-
falva 2 u., Kistorák 11 u., Klekk 9 u.,
Lázárföld 19 u., Lukácsfalva 1 p.,
Nagytorák 9 u., Perlasz 1 u.,
nagykikindai j. Bocvár 1 u., Szaján 3 u., Tisza-
hegyes 10 u.,
nagykikindai j. Porgány 1 m.,
pancsovai j. Franzfeld 1 u.,
párdányi j. Ivanda 5 u.,
perjámosi j. Sárafalva 1 t.,
törökbecsei j. Beodra 1 p.,
törökkanizsai j. Deszk 1 p., Jázova 6 u., Orosz-
lamos 1 u., Torontáljózseffalva 1 l.,
Törökkanizsa 1 m.,
zsombolyai j. Kiskomlós 7 u.

TÁVIRATOK.

A király Budapesten.

Budapest, augusztus 19. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Bécsből táviratozzák: A király ma délután 4 órakor külön udvari vonaton Budapestre utazott.

A helyzet.

Budapest, augusztus 19. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Az ő Felségéhez meghívott politikusok már mind összegyűltek a fővárosban, hogy pénteken rendelkezésére álljanak a királynak. E hiballgatások befejeztéig a politikai helyzetben semmi változás nem történik. A meghívottak fogadása pénteken délelőtt 9 órakor kezdődik a már megállapított sorrendben.

Ezer lengyel Budapesten.

Budapest, aug. 19. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A már napok óta jelzett lengyel kiránduló társaság, amely körülbelül ezer tagból áll, ma délelőtt háromnegyed 11 órakor érkezett meg Budapestre. A lengyelek fogadására óriási közönség gyűlt össze a keleti pályaudvar előtt, a hol a lengyelek megérkeztek a fővárosi cigányzenekarok a Rákóczy-indulót zendítették rá, majd a fővárosi dalkörök elénekelték a lengyel himnuszt. Azután Zseni József, nemzeti szövetség igazgatója lelkes magyar beszédben üdvözölte a vendégeket, amit a lengyelek nevében Porahorak József köszönt meg. Utána a lengyel egyesület részéről dr. Kovács Ernő lengyelül üdvözölte őket. A keleti pályaudvartól nagy menetben ezrekre menő néptömeg kíséretében a Kerepesi-úton végig az „Angol királynő“-be vonultak. A merre a menet elvonult, az utastek mindenütt fel voltak lobogozva. A zene szólt az egész úton és a lengyel diszbe öltözött lebergi polgári zenekar festői képet nyújtott. A járdákon a felvonulást rengeteg közönség nézte, a mely az egész úton lelkesen éljenezte a lengyeleket. Délben 2 órakor a lengyelek a Margit-szigetre mentek, ahol diszbed volt, délután 5 órakor pedig nagy nép ünnepély.

A mohácsi vész emlékünnepe.

Budapest, aug. 19. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Pécsről jelentik: Augusztus 29-én, a mohácsi vész évfordulóján az az itteni Kalvárián nagy egyházi ünnepély lesz, a melyen magyar, német és horvát emlékbeszédeket mondanak.

A temesvári országos dalünnep.

Temesvár, aug. 19. (A „Torontál“ eredeti táv.) A holnap kezdődő országos dalünnepre az előkészületeket már befejezték. Az ideérkező vendégeket holnap d. u. fél 5 órakor fogadják ünnepélyesen a józsefvárosi indóháznál. Innen menetben a városház elé vonulnak, a melynek erkélyéről a polgármester fogja a vendégdalozókat üdvözölni. Este fél 9 órakor a Dalcarnokban ismerkedési estély lesz. Aug. 21-én d. e. 9 órakor: diszközgyűlés, d. e. 11 órakor és este 6 órakor kötött verseny. Aug. 22-én d. e. 11 és este 6 órakor szabad verseny. Aug. 23-án d. e. 11 órakor diszhangverseny, d. u. 4 órakor összkarok, dijak kiosztása. Aug. 24-én: kirándulások Buziás, Resica, Stajerlak, Anina, Alduna, Herkules fürdőbe.

Ujabb sikkasztás Aradon.

Budapest, aug. 19. (A „Torontál“ ered. táv.) Az egyik előkelő biztosító-társaság aradi főügynökségénél nagy sikkasztást fedeztek fel. A napokban tartott rovincsolásnál a pénztáros körülbelül 20.000 koronával nem tudott elszámolni. Az illető pénztárost nyomban fölfüggesztették állásától s egyuttal folyik a vizsgálat, miután az a gyanu, hogy az elsikkasztott összeg még többet tesz ki. A bűnös pénztáros ellen eddig nem tettek bünvádi följelentést s azt csak a teljes rovincsolás befejezte után teszik meg.

Szerencsétlenség a Dunán.

Budapest, aug. 19. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Győről jelentik: Horváth András gőnyüszentjánosi lakos kiment József nevű kis fiával a Dunára lovakat fürdetni. Kissé messzebbre mentek be, a hol valami gödörbe léptek s mind a ketten belefuladtak.

Halálos szerencsétlenség a vadászon.

Budapest, augusztus 19. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Aradról táviratozzák: Ausprung János, aradi építési-vállalkozó, egy ismerőse társaságában kiment a zsigmondházi határba foglyokra vadászni. Vadászat közben Ausprung elesett és kétszövényű fegyvere elsült, még pedig olyan szerencsétlenül, hogy mind a két cső töl-

tései mellébe furódtak. A sörétek átjártak a szerencsétlen ember tüdejét és szívét, úgy, hogy nyomban meghalt. A vállalkozó tragikus sorsa élénk részvétet kelt Aradon.

Rablás a vonaton.

Budapest, aug. 19. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Nagyváradról jelentik: Panyé Károly vaskóhi birtokos tegnapelőtt 900 koronáért Nagyváradon eladta a gabonáját, azután vasuton hazaindult. Egy fülkében utazott Tamucz Sándor vaskóhi ember is, aki tudván a szép összeg pénzről, rátámadt Panyera s fojtogatni kezdte. Panyenak sikerült a vészféket meghuzni, a mire a rabló megijedt, leugrott a vonatról és elmenekült. A csendőrség nyomozza.

Budapesti gabonátözsde.

Budapest, 1903. augusztus 19.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései:

B u z a	kilós	50 kilogr. ára		kilós	50 kilogr. ára	
		kor-tól	kor-ig		kor-tól	kor-ig
Tiszavidéki ó	75	7.45	7.55	80	7.85	7.95
Pestvidéki ó	75	7.30	7.45	80	7.75	7.85
Bánsági ó	75	7.30	7.45	80	0.—	0.—
Bácskai ó	75	7.35	7.60	80	0.—	0.—
R o z s	ó	elsőrendű		70—75	6.10	6.20
		másodrendű		—	6.—	6.10
Á r p a		takarmány		60—62	5.60	5.80
		égetni való		62—64	5.40	5.60
		sörfőzésre való		64—66	6.—	6.—
Z a b		—		39—41	5.60	5.65
Tengeri ó	bánsági	—		—	6.05	6.20
	másnemű	—		—	6.20	6.30

Határidő-üzlet.

Budapest, aug. 19. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tőzsdén az árak nagyjából változatlanok. Déli záralkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	7.34 — —
Buza (áprilisra 1904.)	7.61 — —
Tengeri (augusztusra)	6.09 — —
Tengeri (májusra 1904.)	5.09 — —
Zab (októberre)	5.45 — —
Rozs (októberre)	6.16 — —

Felelős szerkesztőnk távollétében a szerkesztésért felelős: SOMFAI JÁNOS.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Érvényes 1903. május hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zsombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
Pancsováról: délután 5 óra 55 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 4 óra 35 p.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 53 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zsombolyáról, Verseczről, Alibunáról és Temesvárról: este 7 óra 15 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 28 p.
Pancsováról: reggel 7 óra 23 p.
Zsombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 6 óra 55 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Zsombolya, Temesvár, Verseczre: délután 4 óra 45 p.
Pancsovára: délelőtt 8 óra 23 p.; délután 6 óra 20 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 11 óra 12 p.; este 6 óra 46 p.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunára: reggel 3 óra 33 p.
Zsombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 10 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.

Nyilttér.*)

Évenkénti előállítás
39 millió szelencze.

NESTLÉ
gyermekliszt
teljes táplálék
csecsemők és gyomorbetegségek számára
legjobb havasi tejet tartalmaz.

Naponkénti tejfogyasztás 184000 liter.

Próbára alkalmas fél-doboz 1 korona.

*) Az e rovattal közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.

Torontál-Erzsébetlak község előjárósága.

870.903. sz.

672-3.3

HIRDETMÉNY

Torontál-Erzsébetlak község képviselő-testülete elhatározta, hogy az ujonan épült község ház és jegyzői lak irodái és lak-helyiségeit kifesteti.

A kifestéssel járó munkát nyilvános árlejtésen lesz vállalatba adva s az árlejtés e hó 23-án d. e. 9 órai kezdettel a község-ház tanácstermében megtartva.

Erről az érdeklődő szobafestő iparosokat azzal értesitem, hogy ajánlataikat a jelzett határnapig írásban vagy az árlejtés tartama alatt előszóval tegyék meg s hogy az árlejtési feltételekről a hivatalos órák alatt tudomást szerezhetnek.

Torontál-Erzsébetlakon, 1903. évi aug. hó 9-én.

Pártay Zoltán,
közs. jegyző.

A „Torontál” kiadóhivatalában

kapható

Somfal Jánosnak

Kutyavár

és más apróbb históriák

című könyve,

melyet úgy a sajtó, mint a közönség nagy elismeréssel fogadott.

Ára:

fűzve 3 kor. — kötve 5 kor.

(524-x.46)

89338/903. sz.

Magy. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

Az alólírt igazgatóság a magy. kir. államvasutak részére a jövő 1904. évben, illetőleg 1906. év végéig a festékek, vegyi szerek és különféle anyagokból felmerülő szükségletének szállítást biztosítani kívánván, ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A kiírás tárgyát képező egyes cikkeket előtűntető jegyzék, mely egyszersmind ajánlati mintául szolgál, valamint a szállításokra vonatkozó részletes módzatok valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők és a magy. kir. államvasutak igazgatósága anyag és leltárbeszerzési (A III.) szakosztályánál (Budapest, Andrassy-ut 73. sz. II. emelet 47. ajtó sz.) ingyen kaphatók.

A szabályszerűen kiállított ivenkint egy koronás m. kir. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb f. évi augusztus hó 25-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak anyag és leltárbeszerzési szakosztályában átadandók, illetőleg posta útján oda küldendők és a boríték ezen külcimmal látandó el: „Ajánlat 89338/903. számhoz.” Az ajánlott árak egy évi értékének 5%-kal felérő bánatpénz készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban legkésőbb f. évi augusztus hó 24-iki déli 12 óráig a m. kir. államvasutak főpénztáránál leteendő.

Budapest, 1903. július hóban.

(3.3)

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

FELTŰNŐ UJDONSÁG.

Delice

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY

560-x 14

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszerű veszi és többé mást nem szíhat.

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.

Elemi és felsőbb leányiskolai tan- és nevelőintézet megnyitása.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszter ur 85545/1902. sz. alatt kelt rendelete alapján engedélyt adott, miszerint itt helyben a jövő 1903/4-iki iskolai év megkezdésével egy benlakással egybekapcsolt 4 osztályú elemi és 6 osztályú felsőbb leányiskolát nyissak. Ezzel kapcsolatosan egy női-pár, valamint festőtanfolyamot is nyitok és mint eddig, ezentul is elvállalom magántanulók előkészítését a tanítónő, valamint óvónőképző-tanfolyamra, kik a budapesti, illetve hódmezővásárhelyi állami tanintézetekben vizsgáznak és nyernek államérvényes oklevelet.

A beiratások július 1-től a tanév megkezdéséig folynak naponta délelőtt 10-12-ig, délután 4-6-ig a Nádor-utca 5. sz. a. lévő intézetben.

— Tandíj: az elemi iskolában 5 kor., a felsőbb leányiskolában 10 korona havonta, a francia nyelv tanításával együtt. —

Bővebb felvilágosítással és prospektussal készségesen szolgál az intézet tulajdonosnője

MESSINGER KAROLIN,

okl. polg. isk. és tornatanítónő, Nagybecskerek.

(522-20.18)

Torontálmegeye központi járás főszolgabíróságától.

6389. sz. 1903.

673-3.3

Pályázat.

Szerb-Elementér községben 720 koronával javadalmazott jegyző-írnoki állás üresedésbe jövén, mindazokat, akik ezen állásra pályázni szándékoznak, a magyar, német és szerb nyelvet szóval és írásban bírják, hogy felszerelt folyamódványukat f. évi szeptember 5-ig alulírottán benyújtsák.

Főbíró megbízásából:

Tulics,
tb. főbíró.

T. cz.

Van szerencsém tisztelettel értesíteni, hogy a helybeli „Temesvári gyár-rárosi” sörraktárban, ezen előnyösen ismert sör mellett, még az

Ó-Pilsenetzi Sörgyár

(Pilsen mellett)

készítményeinek kizárólagos rak-tárát is átvettem.

Felhívom b. figyelmét ezen legjobb hírnevű sörre, amely a világ minden részében legnagyobb elterjedtségnek örvend, azzal, hogy raktárban mindenkor úgy hordóban, mint naponta frissen töltött, jégbehűtött palackokban kapható és kívánatra a házhoz is szállítatik.

Kérem szíves érdeklődését és kívánatra szívesen szolgálok legelőbb árajánlattal.

Kiváló tisztelettel

PÓTI FERENC

söraktár, (643-10.4)

Eötvös-utca 5., a régi posta-épülettel szemben.

Telefon 105.

SOK PÉNZT!

1000 koronát is havonta szerezhetsz bárki becsületes úton. (Mellékletekkel együtt is.) Bővebb felvilágosítást következő címen kell kérni:

„Reell 72”
Annoncen-Abteilung des „Merkur”
Stuttgart, Bergstrasse.

(518-5227)

93.005/903. számhoz.

Magy. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak igazgatósága a jövő 1904. évben esetleg 3 éven át szükséges csavar-nemű anyagok szállításának biztosítását óhajtván, ez iránt nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlatok legkésőbb folyó évi szeptember hó 4-ének déli 12 óráig betérjesztendők, a bánatpénz pedig folyó évi szeptember hó 3-án déli 12 óráig beküldendő.

A pályázatra vonatkozó részletezett feltételek, a mennyiségek, ugyszintén a különleges szállítási feltételek a magy. kir. államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál (Budapest Andrassy ut 73.) megtekinthetők.

Budapest, 1903. augusztus hóban.

(3.2)

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

91.176/903.

Magyar királyi államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

Az alólírt igazgatóság a magyar királyi államvasutak részére a jövő 1904. évben szükséges lenolaj kenőcs szállításának biztosítását óhajtván, eziránt nyilvános pályázatot hirdet.

A kiírás tárgyát képező lenolaj kenőcs szállítására vonatkozó részletes módzatok valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők és a magyar királyi államvasutak igazgatósága anyag- és leltárbeszerzési (A. III.) szakosztályánál (Budapest, Andrassy-ut 73. II. emelet 40. ajtó szám) ingyen kaphatók.

A szabályszerűen kiállított egy koronás m. kir. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb folyó évi szeptember hó 11-iki déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályában átadandók, illetőleg posta útján oda küldendők és a boríték ezen külcimmal látandó el.

„Ajánlat lenolaj kenőcs szállítására 91176/903. A. III. számhoz.”

Bánatpénzül az ajánlott lenolaj kenőcs egy évi értékének 5%-a készpénz vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban legkésőbb folyó évi szeptember hó 10-iki déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak budapesti főpénztáránál leteendő.

Budapest, 1903. augusztus hó.

(3.1)

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Orvosi vélemény

a kénmentes **Ilona** ártézi vizről.

Kézmárszky Tivadár dr., Wagner János dr. és Angyán Béla dr. egyetemi tanárok, a kénmentes „Ilona” ártézi vizről szóló véleményükben mondják, hogy az feltétlenül bakteriummentes. Járványos betegségek fellépténél, a mikor a vízvezetéki, vagy kutviz az egészségre ártalmas lehet, annak élvezete nagyon ajánlható.

O O O (600-20.13)

Kapható majdnem az összes vendéglő-, fűszer- és csemegekereskedésekben.

Árak házhoz szállítva:

1/2 liter töltés	14 fillér.
1	22
1 1/2	28
2	34

Megrendelések KLEIN IZIDOR urnál Nagybecskerek, Gimnázium-utca 412. eszközölhetők.

Telefon 74.